

Austrumu partnerības samita kopīgā deklarācija (Rīga, 2015. gada 21.–22. maijs)

Armēnijas Republikas, Azerbaidžānas Republikas, Baltkrievijas Republikas, Gruzijas, Moldovas Republikas un Ukrainas valstu vai valdību vadītāji, Eiropas Savienības pārstāvji un tās dalībvalstu vai to valdību vadītāji tikās Rīgā 2015. gada 21.–22. maijā. Samitā piedalījās arī Eiropas Parlamenta priekšsēdētājs un Reģionu komitejas, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas, Eiropas Investīciju bankas un Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības bankas, Austrumu partnerības valstu Reģionālo un vietējo pašvaldību konferences un Euronest parlamentārās asamblejas pārstāvji.

1. Rīgas samita dalībnieki atkārtoti apstiprina Austrumu partnerības kā Eiropas kaimiņattiecību politikas dimensijas būtisko nozīmi. Viņi atkārtoti apstiprina kopīgo vīziju par šo stratēģisko un mērķtiecīgo partnerību kā tādu, kas ir balstīta uz kopīgām interesēm un saistībām un atbalsta nepārtrauktus reformu procesus Austrumeiropas partnervalstīs, valstīs, kas piedalās Austrumu partnerībā. Samita dalībnieki atkārtoti apņemas stiprināt demokrātiju, tiesiskumu, cilvēktiesības un pamatbrīvības, kā arī starptautisko tiesību principus un normas, kas ir un bija šīs Partnerības pamatā, kopš tā tika izveidota, tiecoties uz Eiropas Savienības dalībvalstu un to Austrumeiropas partneru kopīgiem mērķiem. Viņi atgādina, ka Austrumu partnerība ir balstīta uz kopīgu līdzdalību, atbildību, diferenciaciju un savstarpēju pārskatatbildību. Viņi uzsver visas sabiedrības iesaistīšanas nozīmīgumu, lai šo kopējo redzējumu pārvērstu realitātē.
2. Eiropas kaimiņattiecību politikas un Austrumu partnerības ietvaros samita dalībnieki atkārtoti apstiprina katra partnera suverēnās tiesības brīvi izvēlēties uzdevumu un mērķu apmēru, ko tas plāno izpildīt attiecībās ar Eiropas Savienību. ES un tās suverēno partneru ziņā ir lemt, kā tie vēlas virzīt savstarpējās attiecības. Samita dalībnieki uzsver, ka demokrātijas stiprināšana un funkcionējošu tirgus ekonomiku aktivizēšana, makroekonomiskās stabilitātes un uzņēmējdarbības vides uzlabošana, kā arī starpsavienojamības, mobilitātes un iedzīvotāju savstarpējo kontaktu uzlabošana paver jaunas sadarbības iespējas, sniedzot pienesumu arī tirdzniecībai, izaugsmei un konkurētspējai. Tas sekmē kopīgo apņemšanos vairojot Eiropas Savienības, Austrumeiropas partneru un visa mūsu kontinenta stabilitāti, drošību un pārticību.

3. Pret Ukrainu vērsta rīcība un norises Gruzijā kopš 2014. gada ir parādījušas, ka 21. gadsimtā Eiropas kontinentā suverenitātes pamatprincipus un teritoriālo veselumu starptautiski atzītās robežās nevar uzskatīt par pašsaprotamiem. ES saglabā apņemšanos atbalstīt visu tās partnervalstu teritoriālo nedalamību, neatkarību un suverenitāti. 1975. gada Helsinku noslēguma aktā un 1990. gada Parīzes hartā nostiprināto principu un saistību pilnīga izpilde no visu EDSO dalībvalstu puses, kā arī ANO Hartas principu un nosacījumu pilnīga izpilde ir sevišķi būtiska mūsu redzējumam par brīvu, demokrātisku, mierīgu un vienotu Eiropu. Samita dalībnieki uzsver, ka Austrumu partnerība tiecas izveidot vienotu kopīgas demokrātijas, labklājības, stabilitātes un arvien pieaugošas sadarbības telpu un nav vērsta pret citām valstīm. Šajā kontekstā samita dalībnieki pauž gatavību palīdzēt atjaunot uzticēšanos un pašāvēību mūsu kontinentā.
4. Samita dalībnieki stingri atbalsta visus centienus, kuru mērķis ir situācijas deeskalācija un politisks atrisinājums, kas balstīts uz Ukrainas neatkarības, suverenitātes un teritoriālās integritātes ievērošanu. Tie aicina visas puses nekavējoties un pilnībā piemērot 2014. gada septembrī panākto Minskas vienošanos, kā arī to īstenošanas pasākumu kopumu, kas tika pieņemts 2015. gada februārī, ko atbalstīja valstu un valdību vadītāju četrpusējā deklarācija un ko apstiprināja ar 2015. gada 17. februāra ANO DP rezolūciju Nr. 2202. Viņi cer, ka visas puses pildīs savas saistības šajā ietvarā. Dalībnieki aicina nekavējoties atbrīvot visus ģilniekus un prettiesiski aizturētas personas. Viņi pauž pilnīgu atbalstu EDSO un tās centieniem, ko organizācija īsteno ar Speciālās novērošanas misijas un Trīspusējās kontaktgrupas starpniecību. Tāpat viņi turpinās atbalstīt visus diplomātiskos centienus Normandijas formātā un atzinīgi novērtē Baltkrievijas pienesumu, sekmējot sarunas. Samita dalībnieki aicina visas puses pilnībā sadarboties starptautiskās izmeklēšanās un kriminālprocesos, lai sauktu pie atbildības personas, kuras ir atbildīgas par MH17 notriekšanu. ES atkārtoti apstiprina nostāju, ko tā puda Kopīgajā paziņojumā ES-Ukrainas samitā 27. aprīlī, tostarp attiecībā uz prettiesisko Krimas un Sevastopoles aneksiju. Samita dalībnieki atkārtoti apstiprina savu nostāju attiecībā uz „ANO Ģenerālās asamblejas rezolūciju Nr. 68/262 par Ukrainas teritoriālo integritāti”.

5. Samita dalībnieki uzsver nepieciešamību pēc iespējas drīzāk panākt mierīgu reģiona konfliktu atrisinājumu, balstītu uz starptautisko tiesību principiem un normām. Konfliktu atrisināšana, uzticēšanās vairošana un labas kaimiņattiecības ir ekonomiskās un sociālās attīstības un sadarbības pamatā. Samita dalībnieki atzinīgi novērtē ES pienesumu, turpinot sekmēt stabilitāti un vairojot palīdzību, kā arī uzsver plašākas ES iesaistīšanās nepieciešamību šajā sakarā. Viņi atbalsta ES pastiprināto nozīmi, risinot konfliktu un cenšoties vairojot palīdzību šobrīd noteikto formātu un procesu ietvaros un atbalstot tos, tostarp pēc nepieciešamības atrodoties konflikta norises vietā. Viņi izceļ sarunu virzīšanas nozīmīgumu 5+2 formātā, lai panāktu visaptverošu politisku risinājumu Piedņestras konfliktā, kā arī atbalsta intensīvāku Kišiņevas-Tiraspoles dialogu visos formātos. Viņi atkārtoti pauž pilnīgu atbalstu starpniecības centieniem, ko īsteno Minskas grupas līdzpriekšsēdētāji Kalnu Karabahas konflikta jautājumā, tostarp prezidentu un viņu paziņojumu, kas sniegti kopš 2009. gada, līmenī. Atsaucoties uz nepieciešamību pilnībā ieviest 2008. gada 12. augusta pamiera līgumu, samita dalībnieki atkārtoti pauž apņemšanos īstenot konflikta atrisināšanas centienus Gruzijā, tostarp ar līdzpriekšsēdētāja statusa starpniecību Ženēvas Starptautiskajās diskusijās, kas piešķirts ES īpašajam pārstāvim Dienvidkaukāza reģiona un Gruzijas krīzes jautājumos, kā arī pilnībā īstenot ES Novērošanas misijas pilnvaras Gruzijā. Dalībnieki uzsver EDSO kā iekļaujošas organizācijas īpašo lomu reģiona konflikta atrisināšanā. Tāpat samita dalībnieki vienojas paplašināt sadarbību starp ES un Austrumeiropas partneriem starptautiskos forumos.
6. Samita dalībnieki atkārtoti apstiprina Austrumu partnerības mērķi attīstīt stiprākas, diferencētas attiecības starp ES un tās sešām suverēnajām, neatkarīgajām partnervalstīm. Sadarbības apmēru un intensitāti nosaka ES un partneru mērķi un vajadzības, kā arī reformu gaita.
7. Samita dalībnieki atkārtoti apstiprina Austrumu partnerības samita deklarācijās nostiprinātos elementus un principus un uzsver stingro apņemšanos turpināt pildīt saistības, kuras uzņēmušies iepriekšējos samitos un divpusējo nolīgumos. Samita dalībnieki atzīst, ka politiskas asociācijas un ekonomiskas integrācijas pamatā ir demokrātija, cilvēktiesību un pamatbrīvību ievērošana un tiesiskums, kā noteikts asociācijas nolīgumos. Tie atzīst attiecīgo partnervalstu apņemšanos ieviest un sekmēt šīs vērtības. Samita dalībnieki atzīst attiecīgo partnervalstu centienus un izvēli tuvināties Eiropai, kā noteikts asociācijas nolīgumos.

8. Samita dalībnieki uzsver, ka Austrumu partnerība saglabā savu lomu kā visaptverošs sadarbības un dialoga ietvars, kura mērķis ir panākt ilglaicīgas, visaptverošas modernizācijas reformas. Dalībnieki saglabā apņemšanos nodrošināt, ka pilnībā tiek izmantots šīs partnerības potenciāls, ievērojot līdz šim sasniegto. Samita diskusijas par attiecību nostiprināšanu starp ES un tās partnervalstīm sniegs informāciju arī šobrīd īstenotajam Eiropas Kaimiņattiecību politikas pārskatam. Samita dalībnieki mudina visas sabiedrības grupas sniegt pienesumu šim pārskatam.
9. Samita dalībnieki pārskatīja un atbalstīja būtiskos panākumus Austrumu partnerībā kopš Viļņas samita 2013. gadā, īpaši attiecībā uz asociācijas nolīgumu (AA) ar Gruziju, Moldovas Republiku un Ukrainu parakstīšanu un provizorisko piemērošanu, kas ir būtisks solis, lai paātrinātu šo partnervalstu politisko asociāciju ar ES un ekonomisko integrāciju tajā. Samita dalībnieki uzsver, ka turpmākajos gados AA/DCFTA būs ES un attiecīgo partnervalstu prioritāte. Tas ir galvenais līdzeklis, lai sasniegtu ilgtspējīgu demokrātiju un šo partnervalstu tautsaimniecību un sabiedrību padziļinātu modernizāciju, ko pieprasa to iedzīvotāji. Samita dalībnieki sagaida padziļinātas un visaptverošas brīvās tirdzniecības zonas (DCFTA) ar Ukrainu provizorisko piemērošanu, sākot ar 2016. gada 1. janvāri, un pozitīvās sekas, ko veicinās šāda piemērošana. Nozīmīgi ir konstruktīvi centieni trīspusējās sarunās par ES-Ukrainas DCFTA piemērošanu, izmantojot esošās elastīgas rīcības iespējas, kas pusēm pieejamas DCFTA ietvaros. Tie atbalsta ratifikācijas procedūru noslēgšanu lielākajā daļā ES dalībvalstu un aicina pārējās dalībvalstis sekot šim piemēram, lai nodrošinātu agrīnu un pilnīgu šo nolīgumu stāšanos spēkā.

10. Samita dalībnieki atbalsta asociācijas nolīgumu piemērošanas veiksmīgo sākumu. Viņi atzinīgi novērtē tirdzniecības apjoma pieaugumu attiecīgi starp ES un Gruziju un Moldovas Republiku kopš *DCFTA* piemērošanas. Asociācijas padomes ir organizējušas pirmās sanāksmes, lai pārskatītu un virzītu nolīgumu īstenošanu. ES ir sniegusi un turpinās sniegt, jo īpaši, izmantojot Eiropas kaimiņattiecību instrumentu (EKI), nozīmīgu atbalstu un organizēt specializētas programmas, tostarp institūciju stiprināšanas un publiskās pārvaldības reformā, lai veicinātu visu trīs partnervalstu iespējas turpināt visaptverošu reformu, kas ir īpaši svarīga, lai gūtu pēc iespējas lielāku labumu no *AA/DCFTA*. *DCFTA* instruments maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU) — jauna Eiropas Komisijas, EIB un ERAB kopīgā iniciatīva — nodrošinās būtiskus jaunus ieguldījumus MVU atbalstam, lai tie varētu pilnībā izmantot no *AA/DCFTA* izrietošās uzņēmējdarbības iespējas. ES uz stimuliem balsītā pieeja („kas vairāk dara, vairāk saņem”) sniegs ieguvumus tām partnervalstīm, kas visaktīvāk iesaistās reformās. ES finansiālais atbalsts visām tās partnervalstīm būs atkarīgs no konkrētiem reformu pasākumiem.
11. Samita dalībnieki uzsver, ka *AA/DCFTA* īstenošana kopā ar reformām veicinās visaptverošu tuvināšanos ES tiesību aktiem un standartiem, kā rezultātā partnervalstis pakāpeniski integrēsies ES iekšējā tirgū, un līdz ar to tiks radīta ekonomiskā telpa. Samita dalībnieki atzīst, ka šāds vērienīgs ilgtermiņa skatījums uz ekonomisko integrāciju starp attiecīgajām partnervalstīm un ES ir vēlams, turklāt tas veicina arī ilgāka termiņa mērķa — plašākas ekonomiskās pārticības telpas sasniegšanu, balstoties uz PTO noteikumiem un suverēnām izvēlēm gan Eiropā, gan ārpus tās. Dalībnieki saglabā apņemšanos turpināt tirdzniecības veicināšanu starp ES, Austrumeiropas partnervalstīm un to tirdzniecības partneriem.
12. Samita dalībnieki atzinīgi novērtē pasākumus, kas īstenoti kopš Viļņas samita 2013. gadā, attīstot diferencētas divpusējās attiecības starp ES un katru no tās partnervalstīm. Dalībnieki atbalsta kopīgu izpratni, kas panākta par turpmāka ES un Armēnijas nolīguma tvērumu ar mērķi turpināt attīstību un stiprināt to visaptverošu sadarbību visās savstarpējo interešu jomās. Tāpat dalībnieki novērtē progresu, kas panākts, nosakot stiprāku pamatu uzlabotam līgumiskajam regulējumam ES-Azerbaidžānas divpusējās attiecībās visās savstarpējo interešu jomās. Dalībnieki atbalsta pasākumus, kas veikti ES-Baltkrievijas attiecībās, un vēlas, lai Modernizācijas dialoga Pārejas posmam sekotu turpmāka rīcība, tostarp atsevišķi iespējamie projekti un ES-Baltkrievijas cilvēktiesību dialoga atsākšana.

13. Samita dalībnieki uzsver, cik nozīmīga ir uz rezultātiem virzītas daudzpusējas sadarbības turpmāka stiprināšana visos Austrumu partnerības līmeņos, tostarp četrās daudzpusējās platformās, kā arī atbalsta dažādu nozaru ministru sanāksmju un konferenču organizēšanu 2015. gada pirmajā pusgadā, tostarp tieslietu un iekšlietu, tirdzniecības, digitālās ekonomikas, veselības un lauksaimniecības jomās. Tāpat viņi turpina uzsvērt Neformālo partnerības dialogu nozīmi, kuri ir neformālu diskusiju forums ārlietu ministriem un jaunu nozaru sadarbības jomu izpētei. Šajā kontekstā viņi gaida nākamo dialogu, kas jūnijā notiks Minskā, kā arī turpmāku sadarbības attīstību vides jomā, kas vēl arvien ir būtisks Austrumu partnerības virziens. Jauna, daudzsološa sadarbības joma ir dzimumu līdztiesība.
14. Samita dalībnieki atzīmē progresu, kas vērojams sadarbībā, kuru īsteno saskaņā ar Austrumu partnerības pamatiniciatīvām, īpaši integrētās robežu pārvaldības, mazo un vidējo uzņēmumu, enerģētikas jautājumu, vides un klimata pārmaiņu un dabas un cilvēka izraisītu katastrofu jautājumos. Šīs iniciatīvas ļauj iedzīvotājiem parādīt reālus partnerības radītos ieguvumus, kas panākti, īstenojot efektīvus un praktiskus projektus. Samita dalībnieki atbalsta jaunas pamatiniciatīvas „Ilgtspējīga pilsētu attīstība” uzsākšanu un gaida tās īstenošanu. Šajā kontekstā viņi uzsver E5P (Austrumeiropas energoefektivitātes un vides partnerības) būtisko nozīmi un progresu, kas panākts, papildus Ukrainai E5P ietverot Armēniju, Gruziju un Moldovas Republiku.
15. Atzīstot Austrumu partnerības daudzpusējās sadarbības nozīmīgumu, samita dalībnieki uzsver, cik būtiski ir nodrošināt dažādu attiecīgo reģionālo iniciatīvu un tīklu saskaņošanu. Viņi norāda, ka Austrumu partnerība varētu palīdzēt veidot ciešākas saites starp tās partnervalstīm.
16. Samita dalībnieki atbalsta Austrumu partnerības redzamības stratēģijas īstenošanu un piekrīt nepieciešamībai stiprināt stratēģiskās komunikācijas centienus, tostarp savstarpējo apmaiņu un darbības, kurās iesaistīta ES, tās dalībvalstis un ieinteresētās Austrumeiropas partnervalstis, balstoties uz kopīgām vērtībām un ieguvumiem, ko sniedz Austrumu partnerības sadarbība. Viņi uzsver būtisko lomu, kāda piemīt medijiem demokrātiskā sabiedrībā, atzinīgi novērtē 20. maijā Rīgā organizētās Mediju konferences rezultātus un apstiprina turpmāku atbalstu mediju brīvībai.

17. Samita dalībnieki apstiprina mērķi decembrī Parīzes CoP21 konferencē sasniegt vērienīgu un globālu klimata pārmaiņu vienošanos, lai ierobežotu globālo sasilšanu 2°C robežās. Saistībā ar to viņi atbalsta iesniegtās ES Iecerētās valsts noteiktās saistības, kā arī partnervalstu nodomus pēc iespējas drīzāk iesniegt savas saistības, un aicina arī visas citas puses rīkoties tāpat.
18. Realizējot Austrumu partnerības mērķus, būtiska nozīme būs EKI pilnvērtīgai izmantošanai, tostarp, kur piemērojams, pārrobežu un teritoriālās sadarbības programmu īstenošanai. Turklāt samita dalībnieki uzsvēr Eiropas Kaimiņattiecību investīciju instrumenta nozīmi, sekmējot aizdevumu piešķiršanu no Eiropas finansēšanas iestādēm, īpaši, lai uzlabotu starpsavienojumus un piekļuvi tirgiem. Samita dalībnieki uzsvēr, ka ir svarīgi turpmāk attīstīt Austrumeiropas partnervalstu dalību ES programmās un tām sadarboties ar ES aģentūrām. Samita dalībnieki aicina līdz nākamajam samitam nodrošināt progresu šādās četrās jomās.

Iestāžu stiprināšana un laba pārvaldība

19. Samita dalībnieki atkārtoti apstiprina, ka progresam tādās jomās kā tiesu sistēmas neatkarības stiprināšana, efektīva korupcijas novēršana un apkarošana un valsts pārvaldes reformu īstenošana ir liela nozīme, īstenojot labu pārvaldību, vairojot iedzīvotāju uzticēšanos un nostiprinot attiecības starp ES un tās partnervalstīm. Lielāks tiesiskums un tiesiskā paļāvība ļaus partnervalstīm nodrošināt labākus publiskos pakalpojumus, piesaistīt investīcijas un attiecīgi uzlabot iedzīvotāju labklājību. ES un tās partnervalstis Austrumeiropā turpinās sadarbību šajā jomā, izmantojot ES atbalstu.
20. Samita dalībnieki vienojas, ka ir būtiski vairojot Austrumeiropas partnervalstu spējas elastīgi reaģēt uz jauniem izaicinājumiem to stabilitātei. Viņi atbalsta demokrātisku struktūru stiprināšanu, īpaši ar uzlabotu sadarbību valstiskuma veidošanā, tostarp, ja vajadzīgs, civilās drošības nozares reformās un kibernetiķībā, kā arī mudina rīkoties, lai noskaidrotu galvenos nākamā perioda projektus šajās jomās. Strukturētāks sadarbības ietvars pilsoniskās aizsardzības jomā un katastrofu pārvaldībā, kas balstīts uz kopīgiem mērķiem, palīdzēs vērsties pret ārkārtas situāciju un krīžu destabilizējošajām sekām, kā arī veicinās sabiedrības noturīgumu.

21. Samita dalībnieki atbalsta palīdzību, ko ES sniedz, lai stiprinātu iestādes Ukrainā: makrofinansiālo palīdzību ar nosacījumiem, par ko ir vienojušās Ukrainas iestādes un ES un kas saistīta ar Ukrainas SVF programmas īstenošanas turpināšanu, autonomu tirdzniecības preferenču paplašināšanu, subsīdiju piešķiršanu valstiskuma stiprināšanai un ekonomikas stabilizācijai, humāno palīdzību, speciālistu konsultācijām visās pārvaldības jomās, ko uzrauga īpaši izveidota Ukrainas atbalsta grupa, kā arī Padomdevēju misijas (EUAM) izvietojumu, lai konsultētu civilās drošības nozares reformu jautājumos. Samita dalībnieki atbalsta Ukrainas un ES Saprašanās memoranda un Aizdevuma līguma parakstīšanu saistībā ar makrofinansiālās palīdzības programmu 1,8 miljarda eiro apmērā. Viņi atbalsta ES sniegto būtisko finansiālo un tehnisko palīdzību, kā arī politikas ieteikumus, lai atbalstītu ekonomikas un institucionālo reformu īstenošanu Moldovas Republikā un Gruzijā. Tāpat viņi atbalsta līdzīga atbalsta sniegšanu citām Austrumeiropas partnervalstīm. Viņi pauž atzinību atbalstam, kas sniegts Gruzijai saskaņā ar makrofinansiālās palīdzības programmu. Tāpat viņi atzinīgi novērtē Robežu palīdzības misijas (EUBAM) pienesumu ar robežām saistītai sadarbībai starp Moldovas Republiku un Ukrainu, kā arī cer uz tās turpinājumu.
22. Samita dalībnieki vienojas turpmāk pēc vajadzības stiprināt daudzpusējo un divpusējo drošības dialogu un praktisko EDAP (Eiropas Drošības un aizsardzības politikas) sadarbību, ietverot iespējas attiecīgajām partnervalstīm iesaistīties EDAP darbībā, misijās un operācijās, tādējādi uzlabojot savas spējas šajā jomā. Viņi atzinīgi novērtē ar Gruziju noslēgtā Dalības ietvarlīguma drīzo spēkā stāšanos. Viņi atzinīgi novērtē Ukrainas pienesumu ES vadītajai Jūras militārajai operācijai (EURNAVFOR Atalanta), Gruzijas pienesumu ES militārajai operācijai Centrālāfrikas Republikā (EUFOR RCA) un Moldovas Republikas pienesumu ES apmācību misijā Mali (EUTM Mali), kā arī turpmāku Gruzijas un Moldovas Republikas apņemšanos līdzdarboties ES militārajā padomdevēju misijā Centrālāfrikas Republikā (EUMAM RCA) un Gruzijas apņemšanos līdzdarboties EUTM Mali. Tāpat viņi augstu novērtē Ukrainas pienesumu ES Kaujas grupai 2014. gadā un tās ieinteresētību veikt šādu ieguldījumu arī turpmāk. Viņi arī atzīst divu ES EDAP misiju nozīmi Austrumeiropas partnervalstīs, atbalstot Novērošanas misijas Gruzijā pagarinājumu par diviem gadiem un Padomdevēju misijas izveidi Ukrainā.

Mobilitāte un cilvēkkontakti

23. Samita dalībnieki atkārtoti apstiprina, ka uzlabota iedzīvotāju mobilitāte drošā un labi pārvaldītā vidē ir Austrumu partnerības pamatmērķis. Tas veicinās vienkāršāku un biežāku ceļošanu, uzņēmējdarbību un iedzīvotāju savstarpējos kontaktus. Viņi atzinīgi novērtē to, ka bezvīzu režīms Moldovas Republikas iedzīvotājiem – biometriskās pases turētājiem, kas ieviests kopš 2014. gada aprīļa, efektīvi darbojas, tādējādi veicinot ceļošanu, uzņēmējdarbību un cilvēku savstarpējos kontaktus. Viņi īpaši uzteic Gruzijas un Ukrainas panākto progresu, ieviešot vīzu liberalizācijas rīcības plānus, kā aprakstīts Eiropas Komisijas jaunākajos progressa ziņojumos. Viņi sagaida Ukrainas un Gruzijas 2. posma vīzu liberalizācijas rīcības plānu īstenošanas pabeigšanu, tiklīdz būs panākta atbilstība visiem kritērijiem, īstenojot visas nepieciešamās reformas, un atbalsta Komisijas gatavību darīt visu iespējamo, lai atbalstītu Ukrainu un Gruziju, tām īstenojot VLRP, un tās nodomu attiecīgi ziņot par Ukrainas un Gruzijas progresu līdz 2015. gada beigām. Visu kritēriju izpilde ļautu noslēgt VLRP procesu un dotu Komisijai iespēju Eiropas Parlamentā un Padomē iesniegt priekšlikumu noteikt Ukrainas un Gruzijas pilsoņiem atbrīvojumu no vīzu prasības saskaņā ar Regulas 539/2001 kritērijiem. Viņi atbalsta līdz šim gūtos panākumus, ieviešot vīzu režīma atvieglošanas un atpakaļuzņemšanas nolīgumus (*VFA/RA*) attiecīgi ar Armēniju un Azerbaidžānu. Viņi sagaida, ka atbilstošā kārtībā tiks apsvērts uzsākt vīzu dialogu ar Armēniju ar nosacījumu, ka Armēnija turpina nodrošināt ilgstošus panākumus *VFA/RA* pilnīgai ieviešanai. Viņi atzinīgi novērtē *VFA/RA* sarunās ar Baltkrieviju gūto progresu, kā arī panākumus attiecībā uz ES-Baltkrievijas mobilitātes partnerības izveidi. Samita dalībnieki uzsver nozīmi, kāda piemīt attiecīgo partnerību parakstītājvalstu īstenotai efektīvai un pilnvērtīgai mobilitātes partnerības instrumenta izmantošanai, balstoties uz iepriekšējo sekmīgo pieredzi. Viņi arī atzinīgi novērtē 2015. gada 29. janvārī Rīgā notikušās otrās Austrumu partnerības tieslietu un iekšlietu ministru sanāksmes rezultātus.

24. Samita dalībnieki uzsver iedzīvotāju savstarpējās saskarsmes nozīmi tādās jomās kā izglītība, pētniecība, jaunatne un kultūra, atbalstot Austrumu partnerības mērķus. Viņi atzinīgi novērtē 2014. gadā izsludināto pirmo uzaicinājumu iesniegt pieteikumus *Erasmus+* programmai, kas ir pilnībā atvērta studentiem, jauniešiem un universitātēm no Austrumeiropas partnervalstīm, piedāvājot uzlabotas sadarbības un mobilitātes iespējas. Samita dalībnieki atbalsta Baltkrievijas pievienošanos Eiropas Augstākās izglītības telpai un sagaida ziņojumu par tās panākumiem, ieviešot savas augstākās izglītības sistēmas reformu ceļa karti, kas nepieciešams, lai izpildītu Boloņas procesa prasības. Samita dalībnieki atbalsta Moldovas Republikas un Ukrainas pievienošanos *Horizon 2020* pētniecības un inovāciju ietvarprogrammai, kā arī sagaida asociācijas nolīgumu noslēgšanu ar Armēniju un Gruziju. Viņi ņem vērā Rīgā 10.–11. februārī notikušā 2. Austrumu partnerības Jaunatnes foruma rezultātus, īpaši pievēršoties jauniešu nodarbinātībai un starpnozaru sadarbībai jaunatnes jomā. Gruzijas, Moldovas Republikas un Ukrainas dalība programmā “*Radošā Eiropa*” (*Creative Europe*), kā arī Austrumu partnerības Kultūras programmas otrā posma uzsākšana turpinās kultūras sadarbības stiprināšanu Austrumu partnerības ietvaros. Tāpat samita dalībnieki ņem vērā, ka Azerbaidžāna ir parakstījusi un ratificējusi protokolu ietvarlīgumam par Azerbaidžānas dalību ES programmās, kā arī sagaida tā galīgo spēkā stāšanos, tiklīdz būs pabeigtas ES iekšējās procedūras. Samita dalībnieki sagaida pirmās Eiropas spēles, kas jūnijā notiks Azerbaidžānā.
25. Samita dalībnieki atkārtoti uzsver nozīmīgumu, ko tie piešķir plašākas sabiedrības lomai Austrumu partnerībā. Viņi ņem vērā Rīgā 20.–21. maijā organizētās Pilsoniskās sabiedrības konferences, rezultātus un apstiprināja turpmāku atbalstu Pilsoniskās sabiedrības forumam un tā nacionālajām platformām. Samita dalībnieki mudina izveidot ciešāku sadarbību starp parlamentiem, dialogu un apmaiņu sekmēšanu Euronest Parlamentārajā asamblejā. Tāpat samita dalībnieki atbalsta turpmākus pasākumus, ko īsteno Austrumu partnerības Reģionālo un vietējo pašvaldību konference (CORLEAP), veicinot sadarbību reģionālās un pašvaldību pārvaldes līmenī. Viņi aicina Eiropas Komisiju nodrošināt atbilstošu, mērķtiecīgu atbalstu vietējām un reģionālām iestādēm, lai atbalstītu to veikumu Austrumu partnerības mērķu un uzdevumu izpildē.

Tirgus iespējas

26. Samita dalībnieki atbalsta ciešāku sadarbību Austrumu partnerības ietvaros uzņēmējdarbības atbalsta jomā. Viņi piekrīt turpmāk stiprināt Austrumu partnerības uzņēmējdarbības virzienu, tostarp uzlabojot uzņēmējdarbības vidi un tiesisko paļāvību Austrumeiropas partneru valstīs, lai sniegtu labumu vietējiem, reģionālajiem un Eiropas MVU un uzņēmējiem. Viņi ņem vērā ieteikumus, ko iesniedza 21. maijā Rīgā samita ietvaros organizētais Biznesa forums, un atzinīgi novērtē ES sadarbības programmas, kas atbalsta mazo un vidējo uzņēmumu attīstību Austrumeiropas partnervalstīs. Ar visām trim *AA/DCFTA* partnervalstīm ES ir ieviesusi arī jaunu iniciatīvu, proti, *DCFTA* programmu mazo un vidējo uzņēmumu atbalstam, lai tie gūtu labumu no *AA/DCFTA*. Viņi atbalsta Moldovas Republikas dalību ES Uzņēmumu konkurētspējas un mazo un vidējo uzņēmumu programmā (*COSME*), kā arī turpmāk sagaida Ukrainas un Armēnijas pievienošanos. Samita dalībnieki sagaida Moldovas Republikas pievienošanos Reģionālajai konvencijai par Eiropas un Vidusjūras reģiona valstu preferenciāliem izcelsmes noteikumiem, kā arī turpmāk sagaida Gruzijas pievienošanos. Samita dalībnieki uzsver, ka ir svarīgi nodrošināt efektīvas preču tranzīta sistēmas darbību. Šajā kontekstā viņi mudina ieviest Atzīto komersantu sistēmu. Tāpat viņi uzsver nozīmi, kāda ir sadarbībai un, ja vajadzīgs, normatīvajai konverģencei lauksaimniecības un lauku attīstības jomā, tostarp *DCFTA* sniegto tirdzniecības iespēju izmantošanai šajā nozarē.
27. Samita dalībnieki atzīst digitālo ekonomiku kā jomu, kuras potenciāls vēl arvien nav pilnībā izmantots ne ES, ne partnervalstīs. Viņi atbalsta *E@P.CONNECT* darbības uzsākšanu, savienojot pētniecības un akadēmiskās kopienas Austrumeiropas partnervalstīs ar Eiropas pētniecības un izglītības tīklu *GEANT*. Viņi arī atbalsta *EaPeReg* — Austrumu partnerības elektronisko sakaru regulatoru tīkla — izveidi un ieviešanu, kā arī „Pētījuma par Austrumu partnerības harmonizētu digitālo tirgu” pabeigšanu. Viņi sagaida nākamēnes paredzēto Austrumu partnerības ministru sanākumi digitālās ekonomikas jautājumos un Digitālo tirgu harmonizēšanas paneļa izveidi, kas plānota šā gada otrajā pusgadā, balstoties uz Baltkrievijas iniciatīvu un saņemot atbalstu no vairākām ES dalībvalstīm.

Starpsavienojumi

28. Samita dalībnieki atkārtoti apstiprina kopīgās intereses stiprināt energodrošību, ilgtspējību un konkurētspēju, kā arī uzlabot piegādes dažādošanu. Viņi atkārtoti uzsver nodomu turpmāk padziļināt divpusējo un daudzpusējo sadarbību enerģētikas jomā. Dalībnieki uzsver nepieciešamību nodrošināt labi funkcionējošus enerģētikas tirgus, kam ir izveidots stabils, caurskatāms un investoriem draudzīgs normatīvais regulējums, tiesiskumu un attiecīgi pakāpenisku tirgus liberalizāciju, lai nodrošinātu pamatu ieguldījumiem. Viņi veicinās iekļaujošu un atvērtu energodrošības, transporta un piegādes politiku. Viņi uzsver pienesumu, ko energoefektivitāte un atjaunojamā enerģija var sniegt uzlabotai energoapgādes drošībai, kā arī mudina šajā sakarībā ieviest praktisku sadarbību starp ES un Austrumeiropas partnervalstīm. Viņi atzīst sasniegto liela apmēra enerģētikas infrastruktūras projektos un starpsavienojamības uzlabojumos, kas ir īstenoti kopš pagājušā samita, tostarp paplašinot reversās gāzes piegādes no Ungārijas, Polijas un Slovākijas uz Ukrainu, Azerbaidžānas īpašo nozīmi, kā arī citu valstu, tostarp Gruzijas pienesumu, izveidojot Dienvidu gāzes koridoru, un pašreizējo darbu Dienvidkaukāza cauruļvada paplašināšanai, kā arī Transanatolijas cauruļvadam un Transadrijas cauruļvadam, Iaši-Ungeni gāzes starpsavienojuma atklāšanai un priekšdarbiem Isakča-Vulkanešti elektroenerģijas savienojuma būvei starp Rumāniju un Moldovas Republiku. Attiecīgie dalībnieki atkārtoti apstiprina apņemšanos sekmēt stratēģiskas infrastruktūras attīstību uz rezultātiem orientētā veidā, īpaši attiecībā uz Dienvidu gāzes koridoru. Tāpat samita dalībnieki uzsver un atbalsta gāzes un elektroenerģijas starpsavienojumu izveides turpināšanu gan ES robežās, gan starp ES un tās Austrumeiropas partneriem, tostarp izmantojot standarta Starpsavienojumu līgumus starp pārvades sistēmu operatoriem. Viņi arī turpmāk sagaida ES atbalstu Ukrainas gāzes padeves sistēmas kā būtiskas Eiropas energosistēmas tīkla daļas modernizācijai. Dalībnieki atzīmē Ukrainas un Moldovas Republikas enerģētikas nozares reformās panākto progresu saskaņā ar ES enerģētikas tirgus tiesību aktiem Enerģētikas kopienas ietvaros un uzsver, ka šajā jomā ir nozīmīgs turpmāks darbs un reformu realizācija. Tie uzsver ES nozīmi, sekmējot dabasgāzes nozares sarunas starp Krieviju un Ukrainu, kas veicinās stabilas, pietiekamas un nepārtrauktas gāzes plūsmas uz Eiropu ieviešanu, kā arī izstrādājot enerģētikas nozares ārkārtas situāciju plānu. Samita dalībnieki atbalsta Enerģētikas savienības mērķi saistībā ar ciešāku ES un Enerģētikas kopienas enerģētikas tirgu integrāciju. Viņi arī atzinīgi novērtē veiksmīgo sarunu gaitu jautājumā par Gruzijas pievienošanos Enerģētikas kopienai. Viņi atzinīgi novērtē darbu pie Enerģētikas kopienas dalībnieku iekļaušanas Augsta līmeņa grupā Centrālās un Dienvidaustrumu Eiropas gāzes savienojumu jautājumos, kā arī

Azerbaidžānas ieinteresētību piedalīties šajā grupā novērotajā statusā. Viņi atbalsta Sadarbības vienošanās noslēgšanu starp Eiropas Komisiju un Baltkrieviju par agrīnās brīdināšanas mehānismu.

29. Transporta jomā samita dalībnieki atzīst, cik svarīgi ir nodrošināt lielāku drošību un efektivitāti transporta savienojumiem starp ES un Austrumeiropas partnervalstīm, kā arī atbalstīt loģistikas sistēmu, tostarp jūras ceļu uzlabošanu un veicināt sadarbību starp dzelzceļu koridoriem. Viņi sagaida, ka tiks turpināts darbs, aktualizējot un optimizējot prioritāro projektu sarakstu un līdz nākamajam samitam novēršot vājās vietas infrastruktūrā un ar to nesaistītās jomās, lai uzlabotu transporta starpsavienojumus starp ES un partneriem Austrumu partnerības transporta tīklā, pateicoties turpmākiem ieguldījumiem un uzlabotai pārrobežu transporta sadarbībai. Viņi piešķir lielu nozīmi savienojumu uzlabošanai ar *TEN-T* tīklu visiem transporta veidiem. Tāpat dalībnieki atzinīgi novērtē notiekošo darbu, nosakot Austrumu partnerības iekšējo ūdensceļu tīklu, un sagaida tā iekļaušanu Austrumu partnerības transporta tīklā. Viņi uzsver, ka ir svarīgi pēc iespējas drīzāk 2015. gadā noslēgt ES-Ukrainas Aviācijas nolīgumu, kā minēts Asociācijas nolīgumā. Viņi sagaida, ka pēc iespējas drīzāk tiks uzsāktas ES-Armēnijas Aviācijas nolīguma sarunas. Viņi atzinīgi vērtē ES-Azerbaidžānas Aviācijas nolīguma sarunu atsākšanu. Viņi atzinīgi vērtē ES-Moldovas Republikas un ES-Gruzijas aviācijas nolīgumu piemērošanu.
30. Samita dalībnieki sagaida nākamo samitu 2017. gadā, kurā tiks novērtēti sasniegtie rezultāti un noteikta turpmākā partnerības virzība.